

Srečevanja z usodo

Članek posvečam vsem mojim predragim, s katerimi sem v življenju delila srečanja. Zgodba pa ne govori le o meni, ampak o družinah Skumavc – Kunšič

Jera Kunšič z otroki v Mojstrani leta 1920, last Marije Skumavc

Družina Skumavc v Mojstrani okoli leta 1939, last Marije Skumavc

in Kristan – Jamnik. Starši in prastarši moje mame Pavle Kunšič, ki je bila rojena v Mojstrani, so Vakatovi. Stari oče od Miheca (Mihael Kunšič) je prišel iz nekega nemškega mesta. Stara mama Jera Urbas pa je bila iz Mojstrane. Njena družina je delala v domači cementarni, fabriki, ki so jo kasneje zaprli, ker je bila poškodovana v poplavi. Stari oče po očetu (s priimkom Skumavc) je bil rojen na Dovjem, vendar njegov rod izhaja iz Radovne. Rod stare mame Jere Dežman, ki je živela v Lescah, pa izhaja iz Lancovega. Ko sta se poročila, sta kupila hišo, v kateri je bil rojen moj oče.

Moja starša, Pavla Kunšič in Franc Skumavc, sta tista, zaradi katerih mi misel že zjutraj požene kri po žilah. Njima in njuni vzgoji se imam zahvaliti, da mi nikoli ni nič manjkalo in da se še danes počutim srečno. Poročila sta se na Dovjem 29. novembra 1937, ko je bil rojen že tretji od njunih devetih otrok. To je bila moja sestra Jerica. Stanovali so »na konzumu« (hiša s trgovino), v hiši, ki je bila last nekega gospoda, ki je imel trgovino. To je bilo že tretje stanovanje v dobrih šestih letih. V hiši Pri Mihecu - rojstni hiši matere Pavle, je ostal pozneje njen mlajši brat Mihael. Po mamini strani so bile še tete Reza (poročena

Krznarič), Ivana (po domače Juhana, por. Potočnik), Cila (por. Mikola) in Zofka (por. Tof). Vsi so mi zelo veliko pomenili. Sedaj nas je še živih le nekaj bratrancev in jaz s svojo družino.

Po očetovi strani Pri Smrdliniku sta se v zakonu rodila moj oče Franc in stric Tone. Imela pa sta tudi dva polbrata: za enega sem vedela že v otroštvu. To je bil stric Jožko. Tudi njega smo obiskovali vse do njegove smrti v Ljubljani. Bil je zaposlen v Pivovarni Union. Za drugega polbrata, ki pa je živel v Mojstrani sem vedela, vendar se ne spominjam njegovega imena. Tudi po tej strani družine imam nekaj bratrancev in potomcev.

Na otroška leta imam lepe spomine. V Mojstrani sta bila rojena brata Pavelček I in Pavelček II, ki sta že zgodaj umrla za črnimi kozami. Jerica je bila rojena v Ljubljani. Leta 1938 je bil »na konzumu« rojen brat Franc in leta 1946 brat Mihael. O drugih otrocih mi mama ni mogla govoriti, vendar razumem njeno bolečino. Ni ji bilo lahko, ravno tako pa ne tudi očetu. Po mojem rojstvu leta 1951 v Ambrožičevi hiši »Pr' Mrušč« se pa začenja moje potepanje oziroma potovanje skozi življenje. Še pred mojim tretjim letom smo se preselili v nekdanjo *fabriko*, v stanovanje z dvema sobama, ker nas je bilo že šest v družini in ker je mama v Langarjevi vili začela delati kot kuharica za miličnike, ki so prišli iz nekdanje Jugoslavije. Vse je bilo prav prijetno in polno pustolovščin.

Vsako leto smo šli tudi pomagat stricu Mihtarju pri spravilu drva iz dolin Vrata, Kot in Krma pa tudi iz okolice Peričnika. To so bile zelo delovne počitnice. Oče me je naučil narediti butare in pripravljati drva za peč. Kuhali in spali smo v koči strica Janeza Mihtarja. Spati na senu in v popolnem miru je bilo veliko zadovoljstvo. Kuhani žganci so imeli poseben okus. Nabirati jagode, borovnice in *prajzelper* in srečati srnjačka na travniku za kolibo pa ravno tako. Posebno zadovoljstvo se je bilo zbuditi ob štirih zjutraj v družbi očeta in krav, v spomin se mi je vtisnilo tudi, kako smo hodili v kanjon po vodo za kuhanje in pranje. Posebej se mi je utrnilo, ko sem se odpravila na sprehod, slišala sikanje in zagledala gnezdo kač. Oče je odgovoril: »To, da so tu, je ena od lepih stvari, vendar jih nikoli ne smeš *drogat* (ne smeš jih motiti)«. Bilo je toliko teh doživetij, da bi lahko samo sedela za mizo in pisala. Po končanem delu je sledila malica, ki pa je bila vse prej kot odlična.

Če si v tistem času kaj vprašal, je sledil odgovor staršev: »Saj boš videl in slišal, ko

boš velik/a.« Pomagala sva tudi na polju v Mojstrani in na Dovjem. Polja so bila v tistem času zelo velika. Sejali smo koruzo, rž, pšenico. Imeli smo svojo zelenjavo in krompir. Delo je bilo zelo zabavno in nikoli nismo poznali dolgčasa. Pomagati pri delu na polju, doma, v hosti je bilo vedno zabavno. Naša mama je vedno rekla, da kar lahko storiš danes, ne odlašaj na jutri. Moja mati je bila nekaj časa zaposlena tudi pri gosposdu Rikliju na Bledu. Pazila je otroke in skrbela za dom.

Družina Skumavc v Mojstrani leta 1963, last Marije Skumavc

Naj nadaljujem z zgodbo družine Kristan Jamnik, ki sem jo poslušala od svojega pokojnega sopotnika Marjana Kristana. Kristanov rod izhaja iz Poljske doline. Na Jesenice je prišel Marjanov stari oče, ki se je drugič oženil z njegovo babico Marjano. V zakonu se jima je rodilo več otrok, njihovi potomci pa nosijo priimka Možina in Vavpotič.

Rod Jamnik izhaja iz Nove vasi na Dolenjskem. Marjanova dedek Jože Jamnik in babica Marija sta imela hčere Frančiško, Pepco, Marijo in Anico. Stari oče je zato, ker doma ni bilo dela in ne zaslužka, kar štirikrat šel v Ameriko in se potem vračal na rodno Dolenjsko. Med tem časom so sezidali hišo na Malem Trebeljevu (Prežganje).

Ko so dekleta zrasla, so se odpravila za delom v železarno na Jesenice. V železarni sta delali Pepca in Anica, ki je bila kasneje na sindikatu. Marija (Marjanova mati) je delala v gostilni pri Hermanu (današnji Pajek), najstarejša Frančiška pa je šla med nune v Avstrijo.

Marijan Kristan se je rodil na Jesenicah ob današnjem tenis igrišču v Podmežakli. Še pred vojno je njegov oče začel zidati hišo, v kateri sedaj živiva jaz in moja hči Urška. Šolo je obiskoval na Jesenicah. Že kot mlademu fantu mu je oče dejal, da naj v prostem času počne kaj, kar ga bo krepilo in mu dajalo zadovoljstvo. Tako je pri 14 letih začel s hokejem, ki ga je igral do svojega 37. leta. V tem času je bil na olimpijskih igrah v Innsbrucku in na mnogih svetovnih prvenstvih. Bili pa so tudi velikokrat državni prvaki Jugoslavije. Z 18. leti, ko je bil poklican, da služi domovini, je zaradi hokeja zamenjal mesto v mornarici za Bilečo, kjer se je izšolal za kapetana prve kategorije. Delal je v železarni. Z očetom sta imela tudi delavnico kamnoseštva. Bil je dober in vsestranski športnik. Tudi tenis in nogomet mu nista bila tuja. Po končani hokejski karieri je bil še nekaj let trener v Beogradu pri hokejskemu klubu Partizan.

Sedaj pa še o meni. Rodila sem se v Mojstrani in se na Jesenice preselila leta 1986 po rojstvu svoje hčere Urške Kristan. Njenega očeta sem spoznala že mnogo prej, saj sva oba delala v železarni. V najinem skupnem življenju je bilo vsega po malem, vendar le do rojstva Urške. Hodila sva na skupne počitnice v Crikvenico na Hrvaškem in Donovaly na Slovaškem. Pomagala sva njegovi in moji materi, ki sta bili v tistem času že bolehni in priletni vdovi. Vendar je tako lepo kot težko treba vzeti in iti naprej. Zahvaljujem se vsem mojim dragim za vse, kar so mi dali in me v življenju naučili. Z Urško pa ob vseh takih in drugačnih spominih raje zreva v prihodnost.

*Marijan Kristan in Marija Skumavec
s hčerko Urško leta 1986,
last Marije Skumavec*